

ETICA PROFESIEI ȘI RELAȚIA SISTEMULUI JUDICIAR CU PROFESIA DE AVOCAT

Iulia Tudora Căținean¹⁾

Rezumat: Prezentul articol punctează câteva elemente privind impactul eticii profesionale asupra credibilității avocatului și a imaginii publice a profesiei de avocat, în contextul menținerii standardului de independență profesională. Stabilirea conținutului axiologic al principiilor și valorilor profesionale în viziunea fiecărei profesii și găsirea unui reper comun reprezintă necesități actuale. Sunt, în consecință, identificate și propuse soluții de îmbunătățire pe această linie, precum implementarea mecanismelor de conlucrare și dialog stabilite prin Ghidul de bune practici în relația sistemului judiciar cu celelalte profesii, în special avocați, adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii și asumat de Uniunea Națională a Barourilor din România, sau crearea unor structuri dedicate eticii profesionale, care pot oferi avocaților ajutor și asistență în gestionarea problemelor de etică ivite în practică.

Summary: Our paper tackles a few aspects regarding the impact of professional ethics on lawyer's credibility and on the public image of lawyer's profession, within the context of conserving the professional independence standard. One of the current requirements is to set the axiological contents of professional values and principles within the vision of each profession and to determine a joint guiding mark. Therefore we identify and suggest solutions for improving the trend in question, such as the cooperation and dialogue mechanisms' implementation as set by the Guide to Good Practices within the judicial system's relations to other professions, especially lawyers, adopted by the Superior Council of Magistracy and undertaken by the National Romanian Bar Association or the creation of structures dedicated to professional ethics that may provide lawyers with support and assistance in solving ethical issues that might arise during professional practice.

Cuvinte-cheie: etica profesiei; bune practici; sistem judiciar; Uniunea Națională a Barourilor din România.

Keywords: professional ethics; good practices; judicial system; National Romanian Bar Association.

¹⁾ Iulia Tudora Căținean este avocat în Baroul Cluj, membră a Comisiei de Disciplină a Baroului Cluj. Poate fi contactată la adresa de e-mail catinean@birou-avocati.ro

1. INTRODUCERE

Valorile etice ale profesiei de avocat guvernează nu doar exercitarea efectivă și punctuală a profesiei, ci formează de-a lungul carierei unui avocat personalitatea sa profesională. În acest context, formarea inițială și continuă a avocaților în spiritul valorilor și principiilor eticii profesionale este esențială.

Conștientizarea aspectelor de etică profesională și îmbunătățirea permanentă a conduitei etice duce, fără dubiu, la o calitate tot mai ridicată a raporturilor avocaților cu clienții, colegii și partenerii profesionali. Credibilitatea profesională individuală și colectivă reprezintă un deziderat comun. Crearea instrumentelor de dezvoltare a acestei laturi a personalității noastre profesionale ne aparține, ca indivizi și corp profesional.

Valorile etice, deontologice, sunt reflectate atât în legislația internă, în Legea nr. 51/1995, republicată²⁾, Statutul profesiei de avocat și Codul deontologic al avocatului român, cât și în cea europeană, internațională, respectiv Principiile fundamentale ale rolului avocaților, adoptate de ONU în anul 1990, Carta Principiilor fundamentale ale avocatului european, adoptată de CCBE la 24 noiembrie 2006, Principiile fundamentale ale profesiei de avocat, adoptate de UIA la 30 octombrie 2018 etc. Fără a face vreo ierarhie artificială între valorile și principiile afirmate, apreciez independența avocatului ca având un rol central, fiind interconectată cu celelalte principii și reprezentând o garanție a democrației, a statului de drept și a unei justiții corecte și eficiente.

2. PRINCIPIUL INDEPENDENȚEI AVOCATULUI

Independența avocatului este fundamental o stare de spirit, care, prezentă fiind, dă avocatului curajul și încrederea de a acționa în interesul clientului său. A vulnerabiliza acest parametru al profesiei înseamnă a destabiliza dreptul la apărare. Tocmai de aceea, prevederile naționale și internaționale afirmă necesitatea ca statul să asigure garanții reale privind independența avocatului în exercitarea profesiei sale. Aceste garanții, care iau forma unor acte normative sau regulamente, sunt menite să asigure independența externă a avocatului față de orice presiune exterioară sau posibilă ingerință a statului sau a terților în activitatea avocațială. Independența avocatului are însă și dimensiunea sa internă, aceea care îi conferă libertatea și îi impune obligația de a consilia sau reprezenta un client liber de orice influență, liber inclusiv de influența intereselor sale personale, și, în același timp, fără a compromite standardele profesionale.

În raporturile dintre judecători și avocați, principiul independenței are două valențe, una care vizează independența fiecăruia în exercitarea propriei profesii, raportat la standardele profesionale specifice, și cea de-a doua, care vizează independența avocatului și judecătorului unul față de celălalt. Acest aspect este afirmat și de Avizul nr. 16 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni cu privire la relațiile dintre judecători și avocați, adoptat la Strasbourg, în anul 2013, care precizează că independența judecătorului și a avocatului este garantată. Totodată, prevederile acestui act afirmă rolul vital al avocatului și al judecătorului în funcționarea sistemului judiciar în ceea ce privește respectarea supremației legii, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Pornind de la ideea că relațiile dintre judecători și avocați trebuie să se bazeze pe înțelegerea reciprocă a rolului fiecăruia, pe respectul reciproc și menținerea independenței profesionale, Avizul nr. 16 recomandă dialogul interprofesional constructiv, organizarea de conferințe comune pe teme de interes comun profesioniștilor dreptului, încurajează stagiile de practică reciprocă și promovarea de bune practici între profesioniștii dreptului etc.

²⁾ Republicată în M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018.

3. GHIDUL DE BUNE PRACTICI ÎN RELAȚIA SISTEMULUI JUDICIAR CU CELELALTE PROFESII JURIDICE, ÎN SPECIAL AVOCAȚI³⁾

Pe acest teren a fost redactat și este diseminat în România Ghidul de bune practici în relația sistemului judiciar cu celelalte profesii juridice, în special avocați, adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii și asumat de Uniunea Națională a Barourilor din România (în continuare „UNBR”). Am participat, în calitate de expert-avocat, la acest program profesional și consider că *implementarea constantă a Ghidului de bune practici poate aduce o schimbare reală de atmosferă mediului nostru profesional, facilitând crearea unor instrumente practice de soluționare a problemelor de relaționare interprofesională.*

Capitolul VI al Ghidului conține prevederi privind stabilirea unui mecanism de dialog permanent interprofesional și a unor proceduri de soluționare a diferendelor. Se recomandă astfel crearea unui dialog interprofesional cu implicarea reprezentanților instituțiilor vizate, care să identifice și să inventarieze periodic problemele juridice ivite în practică, precum și problemele de comunicare dintre membrii comunității juridice. Se încurajează proiectele interprofesionale comune, precum și elaborarea unor proceduri concrete cuprinzând reguli de principiu, proceduri care își propun să preîntâmpine conflictele și să le aplaneze pe cele existente. *Cadrul fiind conturat prin Ghidul de bune practici, apreciez că realizarea mecanismelor specifice poate fi solicitată oricând, la nivel central, de către UNBR sau, la nivel local, de către barouri.*

În acest context, plecând de la deschiderea manifestată spre proiectele interprofesionale comune și de la necesitatea formării inițiale și continue cu privire la etica profesională, apreciez că, pe de o parte, *ar trebui dezvoltată la nivelul UNBR sau local, la nivelul baroului, o structură dedicată eticii profesionale, iar, pe de altă parte, ar fi necesar a fi creat cadrul de conlucrare cu celelalte profesii juridice în scopul stabilirii unei viziuni cât mai realiste asupra sensului și interpretării principiilor și eticii profesionale în practica profesională specifică.*

Necesitatea programelor de formare în etica profesiilor juridice este afirmată și în Recomandarea (2000)21 a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei către statele membre ale Uniunii Europene privind libertatea de exercitare a profesiei de avocat, emisă la 25 octombrie 2000. Principiul II paragraful 3 arată că „pregătirea juridică, inclusiv programele de formare continuă, trebuie să consolideze abilitățile juridice, să crească gradul de conștientizare față de etica juridică (...)”.

4. ÎN LOC DE CONCLUZII

Atât la nivel central, cât și la nivel local, consider că ar fi oportună găsirea de soluții concrete pentru *crearea și implementarea de Ghiduri practice de etică, precum și crearea unui Ethic-hub*, după modelul oferit, de exemplu, de The Bar Council of England and Wales Ethic's Hub. Rolul acestuia din urmă ar fi consultativ și ar fi acela de a asista avocații, în condiții de confidențialitate, să identifice, interpreteze și aplice standardele deontologice specifice profesiei de avocat, fără a fi formulate opinii legale asupra problemelor de drept specifice.

Nu putem nega că profesia noastră se găsește într-un impas de imagine, creat de impresii, iluzii și realități. Pe lângă ajustările ce trebuie aduse legislației în scopul întăririi garanțiilor de independență a avocatului, eforturile noastre, ca și corp profesional, se pot îndrepta și în direcția sporirii credibilității noastre și a promovării eticii profesionale de înaltă ținută prin mijloace ce se adresează tuturor, începând cu cei care sunt în prima lor zi de avocatură și continuând cu noi toți ceilalți.

³⁾ Adoptat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 287/19.12.2019 și asumat de Uniunea Națională a Barourilor din România prin Hotărârea Comisiei Permanente nr. 264/16.12.2019 și de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 2310/27.09.2019.